

Η ιστορία μας προίκας από το 1924 που ένωσε Τούρκους και Ρωμιούς (Φωτογραφίες)

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα / Κοινωνιολογικά (κοινωνική πρόνοια & οικογενειακά θέματα)

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ. Πέρασαν 98 χρόνια από την ημέρα που οι Μηνογλαίοι εγκατέλειψαν αναγκαστικά το Χονάζ της Τουρκίας, εμπιστευόμενοι τα προικιά των κοριτσιών τους στην οικογένεια του Τούρκου γείτονα, του Κεμάλ Γκατζάρογλου. Έφυγαν, πιστεύοντας ότι μια μέρα θα ξαναγύριζαν, αλλά δεν ξαναγύρισαν ποτέ, όπως δεν ξαναγύρισε ποτέ κανείς από τους πρόσφυγες που ξεριζώθηκαν από τον τόπο όπου γεννήθηκαν μετά την υπογραφή, το 1923, της Σύμβασης περί Ανταλλαγής Πληθυσμών μεταξύ της Ελλάδας και της Τουρκίας. Όμως, τα προικιά των κοριτσιών του Μηνόγλου έμελλε να παραδοθούν, 74 χρόνια μετά, σε αυτούς στους οποίους ανήκαν, από τον εγγονό του Τούρκου γείτονα, τον Κεμάλ Γιαλτσίν (Kemal Yalçin).

Εκπληρώνοντας την τελευταία επιθυμία του πατέρα του, ο Κεμάλ Γιαλτσίν, κατά τη δεκαετία του '90 αναζήτησε σε όλη την Ελλάδα την οικογένεια Μηνόγλου και τελικά εντόπισε απογόνους της στον Βόλο και παρέδωσε τα προικιά το 1998. Την ιστορία αυτή, την κατέγραψε στο βιβλίο του, με τίτλο «Μια προίκα αμανάτι», που κυκλοφόρησε στα τουρκικά και αργότερα στα ελληνικά, ενώ στη συνέχεια μεταφράστηκε και σε άλλες γλώσσες και βραβεύτηκε στην Τουρκία και την Ελλάδα με το βραβείο ελληνοτουρκικής φιλίας «Abdi İpekçi» (Αμπντί Ιπεκτσι) καθώς και με βραβείο του τουρκικού υπουργείου Πολιτισμού.

Η φωτογραφία παραχωρήθηκε προς δημοσίευση στο ΑΠΕ-ΜΠΕ από τον Κεμάλ Γιαλτσίν

Σήμερα, η τουρκικής καταγωγής Γερμανίδα υπήκοος σκηνοθέτιδα/σεναριογράφος Γκιουλσέλ Οζκάν (Gülşel Özkan) σχεδιάζει, σε συνεργασία με τον Κεμάλ Γιαλτσίν, να «ανεβάσει» την ιστορία αυτή στη μεγάλη οθόνη και ήδη έχει υπογραφεί το σχετικό συμβόλαιο στις 25 Νοεμβρίου 2021. Η Γκιουλσέλ Οζκάν, στο πλαίσιο της έρευνας που κάνει πριν προχωρήσει στη συγγραφή του σεναρίου, επισκέφτηκε

περιοχές της Τουρκίας και στις 19 Ιανουαρίου έρχεται μαζί με τον Κεμάλ Γιαλτσίν στη χώρα μας, προκειμένου να δει περιοχές της Βόρειας Ελλάδας όπου εγκαταστάθηκαν πρόσφυγες, να συνομιλήσει με απογόνους προσφύγων αλλά και με ιστορικούς και εκπροσώπους προσφυγικών συλλόγων.

Για τη συγκλονιστική αυτή ιστορία αλλά και για την ιδέα να γίνει αυτή η ταινία, μίλησαν στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο Κεμάλ Γιαλτσίν και η Γκιουλσέλ Οζκάν.

Ο μεγάλος ξεριζωμός

Ο Κεμάλ Γιαλτσίν γεννήθηκε και μεγάλωσε στο χωριό Χονάζ της Τουρκίας, το οποίο στην αρχαιότητα έφερε την ονομασία Κολοσσαί και κατά τη βυζαντινή περίοδο Χωναί. Περιγράφοντας τον ξεριζωμό της οικογένειας Μηνόγλου, ο Κεμάλ Γιαλτσίν λέει: «Οι πραγματικοί ντόπιοι στο χωριό μου ήταν Ρωμιοί. Εμείς, οι Τούρκοι, εγκατασταθήκαμε πολύ αργότερα εκεί. Μέχρι το 1920 ζούσαν στο Χονάζ περίπου 1000 Ρωμιοί. Μετά, όμως, άρχισαν να τους εκτοπίζουν. Ανάμεσα σε αυτούς που εκτοπίστηκαν ήταν και οι Μηνογλαίοι, του οποίους μνημόνευε συχνά ο πατέρας μου. Τον πατέρα Μηνόγλου τον είχαν εκτοπίσει μαζί με όλους τους άντρες του χωριού, ενώ τη γυναίκα και τις κόρες του τις κρατούσαν κλεισμένες για τρεις μήνες σε ένα αχούρι μαζί με τις άλλες Ρωμιές. Η γιαγιά μου, η Αϊσέ, έστελνε κάθε μέρα με τον πατέρα μου ψωμί στη Μηνόγλαινα και τις κόρες της. Όταν δόθηκε η εντολή να μεταφερθούν, ακούστηκε μια κραυγή που συγκλόνησε το χωριό. Ο πατέρας μου, που ήταν παιδί τότε, φοβήθηκε, άφησε το παιχνίδι κι έτρεξε στο σπίτι. Σε λίγο, έφτασαν στο σπίτι της γιαγιάς μου, η Μηνόγλαινα κρατώντας ένα μεταξωτό πάπλωμα και οι δύο κόρες της, βαστώντας από ένα τσουβάλι. “Αδελφή μου Ασά”, είπε η Μηνόγλαινα, “τούτα είναι τα προικιά των κοριτσιών μου. Σου τα αφήνω αμανάτι. Φεύγουμε και μπορεί να μην ξαναγυρίσουμε, μπορεί να γυρίσουμε και να μην ξαναϊδωθούμε. Αν έρθουμε μας δίνεις τα προικιά. Αν πάλι δεν ξαναγυρίσουμε δώστα σε κανέναν φτωχό”. Ύστερα αγκαλιάστηκαν, κλαίγοντας. Ο πατέρας μου στεναχωριόταν που έφευγε η φίλη του, η Σοφία, που κάποτε τον είχε ρίξει στο νερό από γεφύρι του Καρακιοπρού. Όταν έφτασαν στο ρέμα, ξέσπασε ένας θρήνος. Κάθε φορά που έλεγε αυτή την ιστορία ο πατέρας μου, δάκρυζε. Ο παππούς μου, ο Κεμάλ Γκατζάρογλου και η γιαγιά μου, η Αϊσέ, κράτησαν φυλαγμένη σε μια γωνιά της ψυχής τους την ανάμνηση των γειτόνων τους, των Μηνογλαίων, μαζί με τα προικιά που τους εμπιστεύτηκαν πριν φύγουν για πάντα για μια άλλη πατρίδα. Κι αυτές τις αναμνήσεις, μαζί με τα προικιά, τις παρέδωσαν στον πατέρα μου, τον Ραμαζάν. Κι ο πατέρας μου, εκφράζοντας την τελευταία του επιθυμία, μού είπε: “Κεμάλ, γιε μου, να βρεις τους Μηνογλαίους και να τους παραδώσεις τα προικιά». Ο πατέρας μου, όταν έφυγαν οι Μηνογλαίοι, ήταν 10 χρονών και αγαπούσε τη Σοφία Μηνόγλου. Μια αγάπη που δεν έσβησε ποτέ».

Αναζητώντας τους Μηνόγλου

ΚΕΜΑΛ ΓΙΑΛΤΣΙΝ
ΜΙΑ ΠΡΟΙΚΑ ΑΜΑΝΑΤΙ

2η έκδοση

1998 Βραβείο Ειρήνης και Φιλίας Αμνυτί Ιλεκταί (Κωνσταντινούπολη)
1998 Βραβείο Καλύτερου Μυθιστορήματος Υπουργείου Πολιτισμού
1999 Βραβείο Ειρήνης και Φιλίας Αμνυτί Ιλεκταί (Αθήνα)

Ο Κεμάλ Γιαλτσίν ήρθε για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 1994, αναζητώντας ανάμεσα σε δέκα εκατομμύρια Έλληνες τους γείτονες του παππού του χωρίς να έχει κανένα στοιχείο, πέρα από το όνομα και την καταγωγή τους. Σε εκείνο το ταξίδι συνάντησε τους τελευταίους εναπομείναντες από τη γενιά που ήρθε με την Ανταλλαγή. Τους γείτονες του παππού του δεν τους βρήκε. Επέστρεψε στην Τουρκία κι άρχισε να αναζητά κι εκεί τους πρόσφυγες που είχαν έρθει με την Ανταλλαγή. Τους βρήκε και κατέγραψε τις ιστορίες τους. Δύο χρόνια αργότερα ξαναήρθε στην Ελλάδα, αλλά τον Μηνόγλου δεν τον βρήκε, γιατί δεν είχε καταφέρει να φτάσει στην Ελλάδα. Η γυναίκα και οι κόρες του είχαν έρθει στην Ελλάδα, αλλά είχαν πεθάνει. Όμως κάποιοι μακρινοί συγγενείς τους ζούσαν στον Βόλο. Σε αυτούς παρέδωσε αργότερα, το 1998, τα προικιά των κοριτσιών του Μηνόγλου.

Emanet eyiz

Mibadele İnsanları

KEMAL YALÇIN

12.
BASKI

1998 Abdi İpekçi Dostluk ve Barış Özel Ödülü
1998 Kültür Bakanlığı Roman Başarı Ödülü
1999 Türkiye-Yunanistan Dostluk ve Barış Ödülü

BİRZAMANLAR
YAYINCILIK

Η φωτογραφία παραχωρήθηκε προς δημοσίευση στο ΑΠΕ-ΜΠΕ από τον Κεμάλ Γιαλτσίν

«Εκείνο που με συγκλόνισε είναι οι αφηγήσεις των προσφύγων που συνάντησα, αναζητώντας την οικογένεια Μηνόγλου», λέει ο Κεμάλ Γιαλτσίν και προσθέτει: «Ποτέ δεν θα ξεχάσω όσα μού διηγήθηκε ο Βασίλης Βασιλειάδης, που παιδί ακόμη, φεύγοντας κυνηγημένος μαζί με τους άλλους Ρωμιούς, έγινε μάρτυρας φρικιαστικών σκηνών. Μάζεψαν τους συγχωριανούς του και αφού τους γύμνωσαν, τους έβαλαν στην εκκλησία και τους έκαψαν ζωντανούς. Τον ίδιο και την οικογένειά του, τούς έσωσε ένας Τούρκος φίλος τους».

Η φωτογραφία παραχωρήθηκε προς δημοσίευση στο ΑΠΕ-ΜΠΕ από τον Κεμάλ Γιαλτσίν

Αλλά και οι αφηγήσεις των προσφύγων που συνάντησε στην Τουρκία δεν διέφεραν πολύ. «Όσα μού αφηγήθηκαν ήταν σχεδόν ίδια με αυτά που άκουσα και είδα στην Ελλάδα. Όλοι τους νοσταλγούσαν την πατρίδα, είχαν ένα απερίγραπτο καημό. Ντράπηκα, θύμωσα με τον εαυτό μου που τόσα χρόνια δεν μπόρεσα να διακρίνω τη θλίψη στα πρόσωπα των προσφύγων γειτόνων μου. Ντράπηκα που δεν τους ρώτησα ποτέ γιατί, πότε και πώς ήρθαν. Ντράπηκα που δεν άκουσα ποτέ τις πίκρες και τους καημούς των Ρωμιών, των Αρμένιδων, των Ασσυριανών και των Εβραίων αδελφών και συμπατριωτών μου στα δεκατρία χρόνια που έζησα στην Πόλη», λέει..

Η φωτογραφία παραχωρήθηκε προς δημοσίευση στο ΑΠΕ-ΜΠΕ από τον Κεμάλ Γιαλτσίν

Ο Κεμάλ Γιαλτσίν αποφάσισε να χρησιμοποιήσει τις μαρτυρίες που κατέγραψε σε δεκάδες κασέτες, για τη συγγραφή ενός βιβλίου, στο οποίο έδωσε τον τίτλο «Μια προίκα αμανάτι». Μάλιστα, το καλοκαίρι του 2021, ο Κεμάλ Γιαλτσίν δώρισε στον δήμο Χονάζ ένα οικόπεδο που κληρονόμησε από τον πατέρα του προκειμένου να

δημιουργηθεί ένα Μουσείο Προσφύγων της Ανταλλαγής και να αρχίσει να λειτουργεί το 2024.

Η φωτογραφία παραχωρήθηκε προς δημοσίευση στο ΑΠΕ-ΜΠΕ από τον Κεμάλ Γιαλτσίν

Η «προίκα» γίνεται ταινία

Η Γκιουλσέλ Οζκάν είχε βρεθεί το 2007 στη Χίο για τα γυρίσματα μιας ταινίας-ντοκιμαντέρ με πρωταγωνιστή τον Walid Nasur, έναν Σομαλό παράτυπο μετανάστη, που όταν βούλιαξε το σκάφος που τον μετέφερε, στην προσπάθειά του να σώσει μια γυναίκα από πνιγμό, κυριολεκτικά κομματιάστηκε από την προπέλα του σκάφους της Ακτοφυλακής, αλλά κατάφερε να επιβιώσει.

Η φωτογραφία παραχωρήθηκε προς δημοσίευση στο ΑΠΕ-ΜΠΕ από τον Κεμάλ Γιαλτσίν

«Κατά τα γυρίσματα εκείνης της ταινίας συνάντησα μια Ελληνίδα που ήταν υπεύθυνη για τη διαχείριση των προσφυγικών πληθυσμών. Μού είπε: “έχω χρέος να βοηθήσω τους πρόσφυγες, γιατί και οι δικοί μου ήρθαν πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία”. Μού αφηγήθηκε κλαίγοντας την ιστορία των δικών της και αυτό το κράτησα σε μια άκρη του μυαλού μου, σκεπτόμενη να ασχοληθώ κάποια στιγμή με το θέμα των ανθρώπων που εκτοπίστηκαν λόγω της ανταλλαγής των πληθυσμών μεταξύ της Ελλάδας και της Τουρκίας. Το καλοκαίρι του 2021, ο συγγραφέας Μολλά Ντεμιρέλ με κάλεσε σε μία συνάντηση συγγραφέων στη Γερμανία, στην οποία μετείχε και ο Κεμάλ Γιαλτσίν. Γνωρίζοντας το ενδιαφέρον μου για τους πρόσφυγες, μού συνέστησε να διαβάσω το βιβλίο του Κεμάλ Γιαλτσίν. Διαβάζοντάς το συγκλονίστηκα. Η ομορφιά του βιβλίου έγκειται στο ότι δεν είναι μονόπλευρο, περιλαμβάνει τις ιστορίες προσφύγων και από την Ελλάδα και από την Τουρκία. Έτσι γεννήθηκε η ιδέα της ταινίας και υπογράψαμε συμβόλαιο με τον Κεμάλ Γιαλτσίν, τον Νοέμβριο του 2021. Επειδή το βιβλίο με τη μορφή που είναι

γραμμένο δεν μπορεί να γίνει ταινία, θα γραφεί το σενάριο, το οποίο θα είναι μεν βασισμένο στην ιστορία της Σοφίας Μηνόγλου, αλλά παράλληλα θα αποτυπώνει και τις κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες της εποχής και το δράμα των ανθρώπων που αναγκάστηκαν να εκτοπιστούν. Θα είναι μια ελληνοτουρκική ιστορική ταινία. Η φιλοδοξία μας είναι να παίξουν δημοφιλείς ηθοποιοί από την Ελλάδα και την Τουρκία και θα ήταν ευχής έργον, οι πρωταγωνιστές να είναι προσφυγικής καταγωγής. Τώρα είμαστε στη φάση της έρευνας προκειμένου να έχω μια προσωπική εικόνα από τους ανθρώπους και τους τόπους ώστε να μπορέσω να προχωρήσω στη συγγραφή του σεναρίου. Ήδη επισκεφτήκαμε περιοχές της Τουρκίας και συνομιλήσαμε με απογόνους προσφύγων και τώρα θα συνεχιστεί η έρευνα και στην Ελλάδα».

Η φωτογραφία παραχωρήθηκε προς δημοσίευση στο ΑΠΕ-ΜΠΕ από τον Κεμάλ Γιαλτσίν

Όπως αναφέρει η κ. Οζκάν, το σενάριο θα παρουσιαστεί στους χορηγούς και στη συνέχεια θα γίνει η επιλογή των ηθοποιών και τα πρώτα δοκιμαστικά γυρίσματα. «Υπολογίζουμε να αρχίζουμε τα γυρίσματα το 2023 και να ολοκληρώσουμε την ταινία το 2024. Εάν όμως καταφέρουμε να εξασφαλίσουμε χορηγίες, μπορεί και να

αρχίσουν τα γυρίσματα μέσα στο 2022», προσθέτει.

Αγγέλα Φωτοπούλου

Η φωτογραφία παραχωρήθηκε προς δημοσίευση στο ΑΠΕ-ΜΠΕ από τον Κεμάλ Γιαλτσίν

Πηγή: ekirikas.com